

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1950833_RegNr_2-1824-881/2020

<http://www.infolex.lt/tp/1950833>

Civilinė byla Nr. 2-1824-881/2020

Teisminio proceso Nr. 2-57-3-00572-2019-3

Procesinio sprendimo kategorijos: 3.4.4.5; 3.4.4.6

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. gruodžio 8 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Kazio Kailiūno, Vilijos Mikuckienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja) ir Antano Rudzinsko,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovės restruktūrizuojamos uždarnosios akcinės bendrovės „Rietavo veterinarinė sanitarija“ atskirąjį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. spalio 20 d. nutarties, kuria į restruktūrizuojamos uždarnosios akcinės bendrovės „Rietavo veterinarinė sanitarija“ kreditorių sąrašą įtraukta uždaroji akcinė bendrovė „Belor“ ir netenkintas restruktūrizavimo administratoriaus prašymas patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą

finansinį reikalavimą uždarnosios akcinės bendrovės „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo byloje.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. balandžio 23 d. nutartimi UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ iškelta restruktūrizavimo byla, 2020 m. liepos 29 d. nutartimi patvirtinti kreditorių finansiniai reikalavimai.

2. Pareiškėja UAB „Belor“ pateikė prašymą pakeisti Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. liepos 29 d. nutartį, iš restruktūrizuojamos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ kreditorių sąrašo pašalinant kreditorę UAB „Sileta“ su 240,79 Eur finansiniu reikalavimu ir į kreditorių sąrašą įtraukiant kreditorę UAB „Belor“ su 240,79 Eur finansiniu reikalavimu. Nurodė, kad 2020 m. rugpjūčio 18 d. UAB „Sileta“ ir UAB „Belor“ sudarė reikalavimo teisės perleidimo sutartį, kuria UAB „Sileta“ perleido visas iš atitinkamo finansinio reikalavimo kylančias teises pareiškėjai UAB „Belor“. Papildomai nurodė, kad 2020 m. rugpjūčio 28 d. SIA „Reneta“ (atsakovės dukterinė bendrovė) atliko 240,79 Eur dydžio mokėjimą pareiškėjai, kuris 2020 m. rugsėjo 1 d. jai buvo gražintas. Anot pareiškėjos, SIA „Reneta“ atlieka neteisėtus mokėjimus, siekdama imituoti reikalavimų į atsakovę perėmimą iš UAB „Belor“.

3. Restruktūrizavimo (nemokumo) administratorius G. V. su pareiškėjos prašymu nesutiko, prašė patenkinti jam pateiktą SIA „Reneta“ prašymą ir patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą 240,79 Eur finansinį reikalavimą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo byloje. Paaikškino, kad SIA „Reneta“ prašyme nurodyta, jog SIA „Reneta“ įvykdė iš UAB „Sileta“ perimtą UAB „Belor“ 240,79 Eur finansinį reikalavimą sumokėdama UAB „Belor“ 240,79 Eur sumą už skolininkę UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

4. Klaipėdos apygardos teismas 2020 m. spalio 20 d. nutartimi pareiškėjos UAB „Belor“ prašymą patenkino – išbraukė iš restruktūrizuojamos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ kreditorių sąrašo kreditorę UAB „Sileta“ su 240,79 Eur finansiniu reikalavimu ir į restruktūrizuojamos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ kreditorių sąrašą įtraukė kreditorę UAB „Belor“ su antros eilės 240,79 Eur finansiniu reikalavimu; administratoriaus prašymą patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą 240,79 Eur finansinį reikalavimą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo byloje atmetė.

5. Atsižvelgdamas į tai, kad 2020 m. rugpjūčio 18 d. Reikalavimo teisės perleidimo sutartimi šalys susitarė, jog visos reikalavimo teisės į skolininkę restruktūrizuojamą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ pareiškėjai perduodamos nuo apmokėjimo dienos, o apmokėjimas atliktas 2020 m. rugpjūčio 18 d., teismas padarė išvadą, kad nuo šios datos pareiškėjai buvo

perleistos visos pirminio kreditoriaus, t. y. UAB „Sileta“, teisės UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo procese, įskaitant ir procesines pirminio kreditoriaus teises.

6. Iš bylos duomenų teismas nustatė, kad po 2020 m. rugpjūčio 18 d. SIA „Reneta“ ne kartą sumokėjo UAB „Belor“ 240,79 Eur skolą už UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“, tačiau UAB „Belor“ skolos mokėjimo nepriėmė ir šią sumą kiekvieną kartą grąžindavo atgal.

7. Teismas nurodė, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.50 straipsnyje reglamentuojama trečiojo asmens teisė įvykdyti kito asmens prievolę nustatyta kreditoriaus ir apskritai civilinės apyvartos interesais. CK 6.50 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta bendroji prievolių vykdymą reglamentuojanti nuostata, kad prievolę už skolininką gali įvykdyti trečiasis asmuo, todėl prievolių teisinių santykių dalyvis, nepageidaujantis, jog prievolę už jį įvykdytų kitas asmuo, gali iš anksto apie tai pareikšti kreditoriui. Minėta teisės norma prieštaravimo pareiškimo tvarkos bei formos nereglamentuoja. Atsižvelgiant į tai, kad UAB „Belor“ grąžino iš SIA „Reneta“ gautą 240,79 Eur apmokėjimą, anot teismo, sprendžiam, jog tokiu veiksmu aiškiai išreiškė nepageidaujanti, jog prievolę už ją įvykdytų kitas asmuo.

8. Teismas sutiko su restruktūrizuojamos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ administratoriumi, kad nepriimdama skolos apmokėjimo už skolininką iš trečiojo asmens pareiškėja UAB „Belor“ galimai piktnaudžiaudama teise siekia kitų tikslų, o ne savo reikalavimo patenkinimo, tačiau, kaip pažymėjo teismas, draudimo atsisakyti priimti skolos apmokėjimą įstatymai nenumato. Todėl atsižvelgdamas į tai, kad nepaisant viena kitai atliekamų mokėjimų UAB „Belor“ ir toliau palaiko prašymą patvirtinti jos iš UAB „Sileta“ perimtą finansinį reikalavimą 240,79 Eur sumai, pareiškėja išreiškė nepageidaujanti, jog prievolę už ją įvykdytų kitas asmuo, teismas konstatavo, kad šią dieną UAB „Belor“ tebeturi reikalavimo teisę į 240,79 Eur restruktūrizuojamos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ skolą, todėl pareiškėjos prašymą patenkino. Tuo pačiu administratoriaus prašymą patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą 240,79 Eur finansinį reikalavimą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo byloje teismas atmetė.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimų į jį argumentai

9. Atskiruju skundu atsakovė restruktūrizuojama UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. spalio 20 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą 240,79 Eur finansinį reikalavimą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo byloje, netenkinti UAB „Belor“ prašymo dėl kreditorių sąrašo patikslinimo ir procesinių kreditoriaus teisių ir pareigų perėmimo. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

9.1. Teismas pažeidė CK 6.123 straipsnio normas, netinkamai aiškino bei taikė CK 6.50 straipsnio normas bei nukrypo nuo aktualios teismų praktikos.

9.2. CK 6.50 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas kreditoriaus teisės priimti prievolės įvykdymą iš trečiojo asmens ribojimas, kuris taikomas tik esant aiškiai ir iki prievolės įvykdymo išreikštam skolininko prieštaravimui, kad už jį prievolę įvykdytų trečiasis asmuo. Nagrinėjamu atveju UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ nepareiškė prieštaravimo, kad jos 240,79 Eur prievolę, UAB „Belor“ perimtą iš UAB „Sileta“, įvykdytų kitas asmuo (SIA „Reneta“). Teismo nuoroda, jog SIA „Reneta“ mokėjimai buvo atliekami be UAB „Belor“ sutikimo, nelaikytina teisiškai

reikšminga sprendžiant kreditoriaus teisių perėmimo klausimą ir negalėjo būti pagrindas netenkinti SIA „Reneta“ prašymo.

9.3. Įstatymas nenumato, kad gauto prievolės įvykdymo grąžinimas ją įvykdžiusiam trečiajam asmeniui atnaujintų skolininko prievolę pradiniam kreditoriui. Trečiojo asmens atliktas prievolės įvykdymas laikytinas vienašaliu sandoriu (CK 1.63 straipsnio 3 dalis), kuris galioja, kol nėra nustatyta tvarka nuginkčytas. UAB „Belor“ atliktas 240,79 Eur grąžinimas SIA „Reneta“, po to, kai pastaroji bendrovė įvykdė RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ prievolę, taip pat laikytinas vienašaliu sandoriu, tačiau toks vienašalis sandoris RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ pareigų nesukuria, kadangi to nenumato įstatymas (CK 1.63 straipsnio 4 dalis). UAB „Belor“ mokėjimai SIA „Reneta“ atliekami be teisinio ir faktinio pagrindo, taigi prieštarauja CK 6.237, 6.242 straipsnių normoms.

9.4. Teismas nurodytų aplinkybių ir teisinių pagrindų neįvertino, o nepagrįstai visą dėmesį skyrė vien aplinkybėms, kas (pareiškėja ar SIA „Reneta“) nutarties priėmimo metu turi 240,79 Eur sumą – taigi, nereikšmingoms aplinkybėms. Toks CK 6.50 straipsnio normų aiškinimas, neatsižvelgiant į prievolių pasibaigimo teisinius pagrindus, gali privesti iki teisiškai absurdiškų situacijų.

9.5. Teismas skundžiamoje nutartyje faktiškai pripažino pareiškėjos piktnaudžiavimą teise. Taigi teismas neatsižvelgė ir į bendruosius teisės principus, numatančius pareigą teisės normas taikyti ne formaliai, o siekiant realaus teisingumo, taip pat – jog iš neteisėtų veiksmų teisės negali kilti (ex injuria jus non oritur).

10. Pareiškėja UAB „Belor“ atsiliepimu į atskirąjį skundą prašo atskirąjį skundą palikti nenagrinėtą arba, netenkintus prašymo nutraukti procesą pagal atskirąjį skundą, atskirąjį skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

10.1. Atsiskaitymas už atsakovę, kuriai iškelta restruktūrizavimo byla, nesant kreditoriaus išankstinio sutikimo, yra neteisėtas. Atsakovės dukterinės bendrovės SIA „Reneta“ veiksmai, įvykdant prievolės už atsakovę, nepriklausomai nuo taikomo reguliavimo (Įmonių restruktūrizavimo įstatymo (toliau – ĮRĮ) ar Juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ), pažeidė imperatyvius teisės aktų reikalavimus (ĮRĮ 8 straipsnio 1 dalis, JANĮ 28 straipsnio 1 dalies 1 punktas), taigi, laikytini niekiniais sandoriais. Teismų praktikoje taip pat išaiškinta, kad CK 6.50 straipsnis aiškintinas su specialiujų įstatymų nuostatomis ir, šias teisės normas aiškinant sistemiškai, darytina išvada, kad, skolininkui esant iškeltai restruktūrizavimo bylai, trečiasis asmuo gali įvykdyti prievolę už restruktūrizuojamą įmonę ir tapti nauju bankrutuojančios įmonės kreditoriumi tik pirminiam kreditoriui sutinkant (Kauno apygardos teismo 2020 m. kovo 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. B2-804-436/2019). Analogiški išaiškinimai, tik dėl Įmonių bankroto įstatymo nuostatų, pateikti ir kasacinio teismo praktikoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-583/2005; 2014 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-565/2014).

10.2. Šiuo metu galiojančio JANĮ 43 straipsnio 7 punktas, 94 straipsnio 5 dalis, 113 straipsnio 1 dalis nenumato galimybės kitiems asmenims be kreditoriaus sutikimo perimti jo kreditinį reikalavimą. Tokios galimybės nenumatė ir iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojusio ĮRĮ 8 straipsnio 1 dalis. JANĮ 94 straipsnio 5 dalyje aiškiai nustatyta, kad pirminio kreditoriaus reikalavimas naujam kreditoriui turi būti perleistas, ir nenumatyta kitokio kreditoriaus pakeitimo būdo.

10.3. Nei pirmosios instancijos teismui, nei apeliacinės instancijos teismui nebuvo pateikta jokių rašytinių RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ pritarimų, kad SIA „Reneta“ įvykdytų prisiimtas prievolės. Tokiu pritarimu nelaikytina atsakovės nemokumo administratoriaus pozicija, nes atsakovės nemokumo administratorius (restruktūrizavimo atveju) neturi proceso šalies atstovavimo teisės; visas šias teises išlaikė RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ vadovybė.

10.4. Skundžiamoje nutartyje įrodymų vertinimas atliktas pažeidžiant protingumo kriterijus bei reikalavimą procesiniame sprendime pagal savo įsitikinimą padaryti nešališkas išvadas, nes tam tikra aplinkybė buvo nustatoma remiantis išimtinai SIA „Reneta“ pateiktu mokėjimu pavedimu, ignoruojant UAB „Belor“ pateiktus įrodymus, kad lygiai tos pačios sumos, kurias sumokėjo SIA „Reneta“, šiai bendrovei buvo gražintos. Kita vertus, SIA „Reneta“ mokėjimų atlikimo faktas nekeičia suformuotos praktikos dėl CK 6.50 straipsnio netaikymo, esant išskeltai skolininko nemokumo bylai.

10.5. Teismas nutartimi sprendė ne finansinio reikalavimo tvirtinimo klausimą, o jau patvirtinto kreditoriaus reikalavimo perleidimo fakto patvirtinimo klausimą, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 48 straipsnyje, JANĮ 94 straipsnio 5 dalyje, todėl skundžiama nutartis negali būti apeliacinio apskundimo objektas. Nei JANĮ nenumatyta galimybės skusti nutartį dėl kreditoriaus pakeitimo juridinio asmens nemokumo byloje, nei CPK nenumatyta galimybės skusti teismo nutartį dėl proceso šalies pakeitimo. Skundžiama nutartimi taip pat jokiam asmeniui nebuvo užkirsta galimybė dalyvauti RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ nemokumo procese. SIA „Reneta“ jau yra įtraukta į RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ kreditorių sąrašą Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. liepos 29 d. nutartimi su 5 356 894,58 Eur finansiniu reikalavimu.

10.6. Atskirojo skundo nepateikė RUAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“, kurios atstovas iki šiol yra šios bendrovės vadovas. Atskirąjį skundą pateikė nemokumo administratorius, neturintis teisės skusti šios nutarties. JANĮ 103 straipsnio nuostatos nesuteikia restruktūrizuojamo juridinio asmens nemokumo administratoriui teisės atstovauti restruktūrizuojamai įmonei teisme svarstant kreditoriaus pakeitimo klausimą; tokios galimybės nenumato ir CPK nuostatos. Nemokumo administratorius restruktūrizavimo atveju atlieka ne atstovavimo, o juridinio asmens priežiūros ir kontrolės funkciją, ką aiškiai rodo JANĮ 103 straipsnio turinys, tiek JANĮ nustatyta galimybė restruktūrizavimą vykdyti ir be nemokumo administratoriaus. Be to, skirtingai nei JANĮ 66 straipsnio 1 dalies 9 punkto atveju, juridinio asmens nemokumo administratoriui JANĮ 103 straipsnyje nesuteikta teisė ginčyti kreditorių reikalavimų.

11. Lietuvos apeliaciniame teisme gautas pareiškėjos UAB „Belor“ prašymas pridėti prie bylos papildomą įrodymą (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. lapkričio 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-1639-381/2020) bei pripažinti, kad atskirasis skundas šioje byloje buvo pateiktas piktnaudžiaujant teise, ir taikyti apelianui CPK 95 straipsnyje nustatytas sankcijas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

12. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro atskirojo skundo faktinis ir teisinis pagrindai bei absoliučių sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindų patikrinimas (CPK 320 straipsnio 1 dalis, 338 straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame (atskirajame) skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų, būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (CPK 320 straipsnio 2 dalis).

13. Absoliučių skundžiamos nutarties negaliojimo pagrindų, įtvirtintų CPK 329 straipsnio 2 dalyje, bei pagrindo peržengti atskirajame skunde nustatytų bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribų apeliacinės instancijos teismas nenustatė.

14. Apeliacine tvarka nagrinėjamos bylos dalykas yra pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria į restruktūrizuojamos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ kreditorių sąrašą įtraukta UAB „Belor“ ir netenkintas restruktūrizavimo administratoriaus prašymas patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą finansinį reikalavimą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ restruktūrizavimo byloje, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas.

Dėl naujų įrodymų priėmimo

15. Pareiškėja UAB „Belor“ pateikė prašymą pridėti prie bylos papildomą įrodymą – Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. lapkričio 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-1639-381/2020. Atsižvelgdamas į tai, kad pastaroji nutartis yra priimta atsakovės restruktūrizavimo byloje, apeliacinės instancijos teismas daro išvadą, kad ji nelaikytina nauju įrodymu CPK 314 straipsnio prasme, todėl jos priėmimo klausimo nesprendžia.

Dėl pareiškėjos UAB „Belor“ prašymo nutraukti apeliacinį procesą

16. Atsiliepime į atskirąjį skundą pareiškėja prašo nutraukti apeliacinį procesą dviem pagrindais: skundą padavė asmuo (nemokumo administratorius), neturintis teisės jį paduoti (CPK 315 straipsnio 2 dalies 2 punktas), atskirasis skundas paduotas dėl nutarties, kuri pagal įstatymą negali būti apeliacinio apskundimo objektas (CPK 315 straipsnio 2 dalies 3 punktas).

17. Dėl nemokumo administratoriaus teisės skųsti teismo nutartį, kuria išspręstas kreditoriaus finansinio reikalavimo tvirtinimo nemokumo (restruktūrizavimo) byloje klausimas, apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad iš tiesų, kaip ir nurodo pareiškėja, JANĮ 103 straipsnyje, kuriame išvardijamos nemokumo administratoriaus restruktūrizavimo proceso metu atliekamos funkcijos, nepagrįstų kreditorių reikalavimų ginčijimas, priešingai nei išvardijant nemokumo administratoriaus bankroto proceso metu atliekamas funkcijas (JANĮ 66 straipsnio 1 dalies 9 punktas), nėra nurodomas. Tačiau, vien ši aplinkybė, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, neturėtų lemti išvados, kad tokios teisės administratorius neturi. Šiame kontekste apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį, kad administratoriaus vaidmuo kreditorių reikalavimų tvirtinimo procedūroje tiek bankroto, tiek restruktūrizavimo bylos atveju reglamentuojamas tapačiai (JANĮ 41–42 straipsniuose), taigi yra vienodas. Lietuvos apeliacinio teismo praktikoje, aiškinančioje pastarąsias JANĮ nuostatas, taip pat yra nurodyta, kad teisinis reglamentavimas, įtvirtinantis kreditorių reikalavimų tvirtinimo procedūrą nemokumo (bankroto ir restruktūrizavimo) bylose, numato, kad pirminį kreditoriaus pareiškusių reikalavimų patikrinimą atlieka bendrovės, kuriai iškelta nemokumo byla, nemokumo administratorius pagal kreditoriaus bei bendrovės pateiktus apskaitos dokumentus, ir arba reikalavimus teikia tvirtinti teismui, arba juos ginčija teisme (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1639-381/2020, 17 punktas). Atsižvelgdamas

į tai, apeliacinės instancijos teismas daro išvadą, kad atskirąjį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. spalio 20 d. nutarties padavė tokią teisę turintis nemokumo administratorius. Ši administratoriaus teisė išplaukia iš JANĮ 103 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintos nemokumo administratoriaus funkcijos ginti visų kreditorių, taip pat juridinio asmens teises ir teisėtus interesus, bei JANĮ 41–42 straipsniuose įtvirtinto teisinio reglamentavimo, aiškinant šias teisės normas sistemaiškai.

18. Pasisakydamas dėl pareiškėjos pozicijos, kad atskirasis skundas paduotas dėl nutarties, kuri pagal įstatymą negali būti apeliacinio apskundimo objektas, nes ja išspręstas procesinių teisių perėmimo klausimas (CPK 48 straipsnis), apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį, kad skundžiama nutartimi ne tik buvo patenkintas pareiškėjos prašymas įtraukti ją į kreditorių sąrašą vietoje pradinės kreditorės UAB „Sileta“, tačiau ir netenkintas nemokumo administratoriaus prašymas su tuo pačiu finansiniu reikalavimu įtraukti į kreditorių sąrašą SIA „Reneta“ (patvirtinti jos papildomą finansinį reikalavimą), kas, akivaizdu, gali būti skundžiama apeliacine tvarka. Kadangi abu klausimai tarpusavyje yra neatsiejamai susiję, apeliacinės instancijos teismas daro išvadą, kad pareiškėjos pozicija dėl pirmosios instancijos teismo nutarties neskundžiamumo yra teisiškai nepagrįsta, todėl jos prašymą nutraukti apeliacinį procesą atmeta.

Dėl bylos esmės

19. Byloje nustatyta, kad 2020 m. rugpjūčio 18 d. reikalavimo teisės perleidimo sutartimi pareiškėja perėmė iš UAB „Sileta“ 240,79 Eur reikalavimo teisę į atsakovę restruktūrizuojamą UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“. Nors po 2020 m. rugpjūčio 18 d. SIA „Reneta“ ne kartą sumokėjo pareiškėjai 240,79 Eur skolą už UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“, tačiau pareiškėja skolos mokėjimo nepriėmė ir šią sumą kiekvieną kartą gražindavo atgal. Atsižvelgdamas į tai, pirmosios instancijos teismas sprendė, kad pareiškėja tebeturi reikalavimo teisę į 240,79 Eur atsakovės skolą, todėl pareiškėjos prašymą patenkino, o nemokumo administratoriaus prašymą patvirtinti SIA „Reneta“ papildomą 240,79 Eur finansinį reikalavimą atmetė.

20. Apeliantės teigimu, pirmosios instancijos teismas, sprenddamas jam pateiktus prašymus, pažeidė CK 6.123 straipsnio normas, netinkamai aiškino bei taikė CK 6.50 straipsnį bei nukrypo nuo aktualios teismų praktikos. Apeliacinės instancijos teismas šių apeliantės argumentų nepripažįsta pagrįstais.

21. JANĮ 28 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad nuo teismo nutarties iškelti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos iki teismo nutarties patvirtinti restruktūrizavimo planą arba nutraukti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos draudžiama vykdyti juridinio asmens finansines prievoles, neįvykdytas iki teismo nutarties iškelti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos, įskaitant mokesčių, palūkanų ir netesybų mokėjimą. Vadovaujantis šia norma bendrovei, kuriai iškelta nemokumo byla, draudžiama vykdyti visas finansines prievoles. CK 6.50 straipsnis reglamentuoja trečiojo asmens teisę įvykdyti prievolę. Ši bendroji teisės norma nustato, kad prievolę visiškai ar iš dalies gali įvykdyti trečiasis asmuo, išskyrus atvejus, kai šalių susitarimas ar prievolės esmė reikalauja, kad skolininkas ją įvykdytų asmeniškai (CK 6.50 straipsnio 1 dalis).

22. Teismų praktikoje, aiškinančioje iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojusį Įmonių bankroto įstatymą, išaiškinta, kad, esant iškeltai bankroto bylai, turi būti vadovujamasi ne tik CK 6.50 straipsnyje įtvirtinta bendraja norma, bet ir specialiosiomis normomis, įtvirtinančiomis minėtą draudimą bendrovėms, kuris taikytinas ir trečiajam asmeniui, kai pastarasis ima vykdyti

bankrutuojančios įmonės prievolės be kreditoriaus sutikimo po bankroto bylos iškėlimo (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. lapkričio 14 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-583/2005, Lietuvos apeliacinio teismo 2012 m. rugpjūčio 17 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-1004/2012, 2013 m. sausio 31 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-368/2013).

23. Lietuvos apeliacinis teismas 2020 m. lapkričio 12 d. nutartyje, priimtoje apeliančės restruktūrizavimo byloje, išaiškino, kad minėta teismų praktika, nepakitus principinei nuostatai, draudžiančiai bendrovei, iškelus jai nemokumo bylą, vykdyti finansines prievoles, aktuali ir nagrinėjamu atveju, t. y. kai skolininkui jau yra iškelta nemokumo byla (tiek bankroto, tiek restruktūrizavimo), trečiasis asmuo negali be šio skolininko kreditoriaus sutikimo perimti jo kreditorinį reikalavimą (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1639-381/2020, 25 punktas).

24. Taigi, priešingai nei teigia apeliančė, aplinkybė, jog SIA „Reneta“ mokėjimai pareiškėjai buvo atliekami be pastarosios sutikimo, yra teisiškai reikšminga sprendžiant kreditoriaus teisių perėmimo klausimą. Nagrinėjamu atveju nustačius, kad SIA „Reneta“ mokėjimus už apeliančę atlieka neturėdama pareiškėjos sutikimo, ši aplinkybė, vadovaujantis minėtais teismų praktikos išaiškinimais, neleidžia šių mokėjimų pripažinti tinkamu prievolės įvykdymu CK 6.123 straipsnio prasme. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai taikė CK 6.50 straipsnio normas ir nuo aktualios teismų praktikos nenukrypo.

25. Atskirajame skunde apeliančė teigia, kad teismas, skundžiamoje nutartyje faktiškai pripažinęs pareiškėjos piktnaudžiavimą teise, neatsižvelgė į bendruosius teisės principus, nustatančius pareigą teisės normas taikyti ne formaliai, o siekiant realaus teisingumo, taip pat – jog iš neteisėtų veiksmų teisės negali kilti (*ex injuria jus non oritur*). Šiame kontekste apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį, kad skundžiamoje nutartyje teismas nurodė, jog, nepriimdama skolos apmokėjimo už skolininką iš trečiojo asmens, pareiškėja UAB „Belor“ galimai piktnaudžiaudama teise siekia kitų tikslų, o ne savo reikalavimo patenkinimo. Taigi pareiškėjos piktnaudžiavimo teise kaip fakto pirmosios instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nekonstatavo, atitinkamai neturėjo vertinti pareiškėjos prašymo apeliančės nurodomu aspektu.

26. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, apeliacinės instancijos teismas daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai taikė aktualias materialiosios teisės normas, todėl priėmė pagrįstą ir teisėtą nutartį, kurios naikinti atskirajame skunde išdėstytais motyvais nėra teisinio pagrindo.

27. Lietuvos apeliaciniam teismui 2020 m. lapkričio 20 d. pateiktame prašyme pareiškėja prašo teismo pripažinti, kad atskirasis skundas šioje byloje buvo pateiktas piktnaudžiaujant teise, ir taikyti CPK 95 straipsnyje nustatytas sankcijas. Atsižvelgdamas į tai, kad įstatyme nenumatyta galimybė pildyti atsiliepiamą į atskirąjį skundą, pasibaigus jo padavimo terminui, apeliacinės instancijos teismas plačiau šiuo pareiškėjos prašymu nepasisako. Apeliacinės instancijos teismas apeliančės piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis fakto nenustatė.

28. Pareiškėjos prašymas priteisti bylinėjimosi išlaidas (pateiktas 2020 m. gruodžio 4 d.) netenkinamas, nes, remiantis CPK 98 straipsnio 1 dalimi, šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, o nagrinėjamu atveju pareiškėjos prašymas dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo kartu su šių išlaidų dydį patvirtinančiais įrodymais pateiktas, teismui jau

išėjus į sprendimų priėmimo kambarį, t. y. po bylos išnagrinėjimo iš esmės, taigi pavėluotai (CPK 75 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. spalio 20 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėjai Kazys Kailiūnas

Vilija Mikuckienė

Antanas Rudzinskas

</div